

*Рудик Каріна Сергіївна,
магістрантка,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:
Бондарук Таїсія Григорівна
доктор економічних наук, професор,
заслужений економіст України,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Однією з найважливіших регулюючих функцій, яка властива всім без винятку центральним банкам, є розробка і проведення високоефективної грошово-кредитної політики – це один з елементів економічної політики держави, який представляє сукупність заходів, спрямованих на зміну грошової маси в обігу, обсягів кредитів, рівня процентних ставок та інших показників грошового обігу та ринку позичкових капіталів. В Україні головним суб'єктом грошово-кредитної політики є Національний банк.

Необхідною умовою побудови в Україні ефективно діючого механізму організації ринкових відносин є високий рівень розвитку грошово-кредитної системи країни, що забезпечує вихідні засади функціонування усього процесу розширеного відтворення в економіці. Між тим, як підкреслюють експерти Світового банку, використання традиційних бюджетних показників для вимірювання потенційних фіскальних ризиків та оцінки майбутнього стану фіскальної системи, має такі принципові недоліки [1, с. 103]. Справжньою перевіркою фіскальних ризиків є періоди, коли виникає загроза економічному майбутньому країни. Міжнародний досвід дає багато прикладів того, що відсутність системного погляду на бюджетні ризики має важкі наслідки для публічних фінансів у періоди економічної або фінансової нестабільності [2, с. 28].

Адже, наскільки успішно функціонує національна грошово-кредитна система, наскільки ефективно організований в країні грошовий обіг, наскільки дієво впроваджуються заходи монетарного регулювання з боку центрального банку і врешті наскільки банківська система країни здатна задовольняти потреби клієнтів у різноманітних фінансових послугах, значною мірою залежать як результати діяльності окремих господарюючих суб'єктів, так і становлення повноцінних ринкових відносин як основи взаємодії між усіма учасниками процесу відтворення.

Грошово-кредитна політика впливає на стан грошового ринку і на економіку шляхом застосування відповідних інструментів [3]. До останніх відносяться адміністративні та економічні, правові та інформаційні важелі, які застосовує Національний банк України із метою підтримки рівноваги на грошово-кредитному ринку та забезпечення економічного зростання. На практиці грошово-кредитну політику прийнято виділяти її основні режими, які

забезпечують дієвість самої політики, а сутність кожного базується на виборі обраного Національним банком України номінального показника [4].

Особливості реалізації грошово-кредитної політики НБУ наведені на рис..

Грошово-кредитна політика НБУ	
Об'єкти регулювання	<ul style="list-style-type: none"> • Грошові агрегати • Валютний курс • Рівень інфляції • Відсоткова ставка
Інструменти	<ul style="list-style-type: none"> • Операції на валютному ринку • Рефінансування банків • Встановлення норми обов'язкового резервування
Методи	<ul style="list-style-type: none"> • Регулювання валютного курсу • Облікова ставка та грошової бази

Рис. Особливості грошово-кредитної політики НБУ

З метою реалізації грошово-кредитної політики НБУ здійснює контроль за грошовою масою [5], встановлює рівень купівельної спроможності національної грошової одиниці і зовнішньої платоспроможності держави також підтримує та регулює ліквідність банків для своєчасного виконання ними всіх зобов'язань перед вкладниками та кредиторами. Забезпечення стабільності банківського сектору та створення ефективної фінансової системи є важливим для одержання довіри серед громадян і суб'єктів господарювання [6, с. 428].

На основі пропозицій з урахуванням Стратегії монетарної політики Національного банку, що забезпечує послідовність політики регулятора впроваджено Основні засади грошово-кредитної політики на 2021 рік і середньострокову перспективу (далі – Основні засади).

Відповідно до Основних засад 2021 року Національний банк: продовжуватиме політику таргетування інфляції для забезпечення цінової й фінансової стабільності, а також сприяння стійким темпам приросту ВВП; підтримуватиме темпи зростання цін у середньостроковій перспективі на рівні 5% із допустимим діапазоном відхилень 1 в.п.; дотримуватиметься й надалі режиму плаваючого курсоутворення і не протидіятиме фундаментальним тенденціям обмінного курсу [7].

Монетарна політика базуватиметься на принципах інституційної, фінансової та операційної незалежності Національного банку. Відповідно головними критеріями її успішності залишатиметься заякореність інфляційних очікувань на рівні цільового показника та відповідність фактичної інфляції її цільовим значенням у середньостроковій перспективі. Рішення з монетарної політики залишатимуться передбачувальними, послідовними та спрямовуватимуться на приведення інфляції до цілі 5% на горизонті 9–18 місяці [8].

Для сприяння економічному зростанню Національний банк використовуватиме гнучкість режиму інфляційного таргетування, зокрема, допускаючи тимчасове відхилення інфляції від цілі, якщо це не перешкоджатиме її поверненню до цільових значень на прийнятному часовому горизонті.

Однак, особлива увага приділятиметься розвитку кредитування. Прогнозованість інфляції та зрозумілі для економічних агентів рішення з монетарної політики залишаються фундаментальною передумовою для поглиблення фінансової системи, формування в економіці достатнього обсягу довгострокових фінансових ресурсів [9]. Заходи з підтримки кредитування включатимуть також активну взаємодію з урядом у частині зниження кредитних ризиків банківської системи та структурної перебудови економіки [10].

Таким чином, можна констатувати, що грошово-кредитна політика України є надзвичайно важливим інструментом регулювання соціально-економічного розвитку економіки. І підвищення її дієвості, ефективності дозволить стабілізувати ситуацію в грошово-кредитній сфері, а також забезпечить позитивний вплив на виконання основних завдань розвитку країни в цілому. Враховуючи важливість підвищення ефективності основних інструментів монетарної політики держави в Україні, необхідно, перш за все, забезпечити узгодженість монетарної та бюджетно-фіскальної політики.

Список використаних джерел

1. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26–44.
3. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. (2019). Conceptual approaches to the financial stability of local budgets management. *Економічні горизонти*. № 2(9).
4. Богдан Т. П. Глобальні умови та внутрішні ризики функціонування валютно-фінансової сфери. *Фінанси України*. 2017. № 1. С. 52-74.
5. Bondaruk T. G., Bondaruk O. S., Bondaruk I. S. (2017). Conceptual basis of mechanism of ensuring budget security. *Науковий вісник Полісся*. № 3 (11). Ч. 1. С. 21–28.
6. Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Київ : «Хай-Тек Пресс», 2015. 428 с.
7. Особливості реалізації грошово-кредитної політики НБУ/ URL: <https://news.dtki.ua/finance/bank-system/64836>.
8. Монетарний режим та цілі грошово-кредитної політи НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MPG_2021-mt.pdf?v=4.
9. Bondaruk T. G., Bondaruk I. S. (2017). State regulation of financial support of municipal authority under decentralisation conditions. *Науковий вісник Полісся*. № 4 (13). Ч. 1.
10. Bondaruk T., Melnychuk N., Bondaruk I. (2018). Instability and its government regulation. *Baltic Journal of Economic Studies, Volume 4 Number 2. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 316 pages. pp. 32-40.*